

POSUDEK VEDOUCÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autorka práce: Andrea Finkousová

Název práce: Posttraumatický rozvoj po úmrtí blízké osoby

Vedoucí: PhDr. et Mgr. Hana Valentová, Ph.D.

Bakalářská práce autorky je zaměřena na sledování pozitivních změn po prožité události: smrti blízké osoby. V teoretické části práce sledujeme postup od představení základních pojmů a souvisejících myšlenkových konceptů (smrt, trauma a posttraumatický rozvoj) k více pro práci specifickým zacíleným tématům (modely posttraumatického růstu, faktory ovlivňující posttraumatický rozvoj, způsoby měření posttraumatického rozvoje). Tento postupný trend ústí do závěrečné kapitoly, která je věnována již přímo výzkumům posttraumatického růstu u osob, které zažily ztrátu blízké osoby. Celá teoretická část práce velmi dobře komunikuje s částí praktickou, a to především prostřednictvím Tří modelů – konceptů posttraumatického růstu, které jsou v teoretické části práce představeny a popsány, v praktické části pak autorka svá vlastní zjištění s těmito modely komparuje. Vliv na hladké provázání obou oddílů práce může mít vliv i to, že se autorka věnovala nejdříve plně realizaci rozhovorů a jejich analýze, teprve po jejich zpracování zaměřila pozornost vyhledání a popsání vhodných konceptů. Celá teoretická část je psána s lehkostí a se zřetelnou stylistickou obratností. Jsou využity primární i sekundární prameny, v textu, je na ně odkazováno, jsou využity přímé i nepřímé citace. Text teoretické části práce působí uceleně, promyšleně.

V praktické části práce vychází autorka z analýzy 9 rozhovorů s respondenty, kteří byli získáni s užitím metody příležitostného výběru. Výsledkem je soubor respondentů, který je specifický především vysokou mírou zastoupení věřících osob, což autorka v diskusi reflektuje. Postup při kódování a výsledné kategorie a subkategorie jsou nezvykle přehledně představeny, celý postup autorky je velmi transparentní. Již zpočátku vede čtenáře od nejobecnějších zjištěných kategorií (vztahy) k subkategoriím v různých rozlišovaných dimenzích (např. důležitost, posílení, blízkost a jejich projev v oblastech rodina, přátelé, péče o druhé), jejichž obsah ilustruje četnými příklady z rozhovorů. Ačkoliv aspirací autorky nebylo vytvořit vlastní model posttraumatického rozvoje, nepracuje s jednotlivými kategoriemi pouze odděleně, ale sleduje i jejich vzájemný vztah: všimá si například souvislosti mezi uvědoměním si konečnosti života a prohlubováním vztahů: „V rámci této oblasti se mi jako velice důležité jeví jakési propojení s oblastí konečnosti života, ne/litováním, touhou zpříjemnit si život teď a tady. Což dokumentuje nejen samotný vztah, ale i jeho ovlivnění konečností života, uvědoměním si, že jedinec nebo ti druzí mohou zemřít“ (s. 49). Vzhledem k četnému zastoupení věřících respondentů se

mi jako velmi cenná jeví např. zachycená kategorie Duchovní posun, zastřešující subkategorie Představa posmrtného života a Upevnění vztahu. Domnívám se, že představením jednotlivých kategorií jako výstupů analýzy by autorka klidně mohla práci ukončit a již tak by naplnila požadavky bakalářské práce. Jde však ještě dál a věnuje se i dalším výzkumným otázkám (vztah víry a posttraumatického rozvoje, vztah sociální opory a posttraumatického rozvoje, tématu vlastní smrtelnosti po smrti blízké osoby), komparaci s modely růstu.

Závěr: Celkově rozsah práce, struktura i obsah splňuje nároky na bakalářskou práci a v některých ohledech tyto požadavky výrazně převyšuje. Jsou splněny formální náležitosti pro kvalifikační práci, jazyková a stylistická úroveň je výborná. Teoretická a praktická část práce jsou provázány, v mnoha ohledech, ale především srovnáním výsledných kategorií se třemi modely posttraumatického rozvoje. Je využito velké množství primárních, především zahraničních, pramenů, které jsou dostatečně citovány, jednotná citační norma je respektována. Ve zvolené oblasti výzkumu, při analýze rozhovorů se autorka pohybuje obratně, dokázala uspořádat a kategorizovat velké množství dat, které umí i přehledně prezentovat.

Spolupráci s autorkou hodnotím velmi pozitivně. Andrea přistupovala k práci na tématu velmi zodpovědně, nastudovala velké množství zahraniční literatury, promýšlela formu i strukturu rozhovorů, pracovala velmi aktivně a samostatně, v případě potřeby konzultovala dílčí témata či postup analýzy rozhovorů.

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě

Otázka k obhajobě:

- 1) V jakých oblastech vnímáte ve výzkumu největší vliv religiozity respondentů?

V Praze dne: 11. 5. 2021

Hana Valentová